

Ivan Kozlica

KLUB CETINSKOG KRAJA „SINJ“ - ZAGREB U DOMOVINSKOM RATU

KAKO SU SINJANI U ZAGREBU POMAGALI SVOJ RODNI KRAJ

Zagreb, lipanj 2009.

Više je razloga za nastanak ovoga teksta. Temeljni je spoznaja o važnosti istraživanja i zapisivanja istine o svim događajima koji su na bilo kakav način utjecali na konačnu pobjedu u Domovinskom ratu. Drugi je razlog činjenica da se o djelovanju jedne skupine ljudi tijekom rata pisalo i pričalo samo negativno! Cilj je bio istražiti i zapisati, bez razlike tko je što radio i kako je to uradio. Tekst je nastao na temelju dokumenata, novinskih natpisa i sjećanja o vremenu 1991. – 1995. i sve tvrdnje temelje se na njima. Korišteni dokumenti nisu pohranjeni u Klubu Sinjana (gdje bi trebali biti) nego su pronađeni na raznim stranama. Tako su na uvid većinu dokumenta ustupili¹: Ante Vučić, Josip Masnić, Nikica Jelinčić, Marija Šabić, Ante Gugić, Ante Pervan, a neke posjeduje i sam autor. Da bi upotpunio spoznaje i što cjelovitije prikazao događanja iz već pomalo davnoga vremena, kroz razgovore autoru su pomogli: Ante Vučić, Ante Kodžoman, Mišo Munivrana, Ivo Delonga, Josip Masnić, Marija Šabić, Stipe Sikirica, Ante Gugić, Ivan Janković, Slavko Vučić, Miro Bakrač, Braco Vuković, Nikica Jelinčić, Vjeko Šandrić, Stipe Župić, Branimir Petričević, Ante Pervan, fra Mirko Marić, Antun Vrlić i Marija Milošević. Jasno, kao jedan od sudionika autor je koristio svoje bilješke i sjećanja. U bilješkama se kao izvor podataka navode dokumenti i prezime posjednika.

UVOD

Poslije srpske pobune u ljeto 1990. vlasti RH započele su pripreme za obranu od nadolazeće velikosrpske agresije. Budući je RH bila razoružana (oružje TO povučeno je u skladišta JNA, tek je policija imala nešto oružja na raspolaganju), krenulo se odmah s pribavljanjem različitog, uglavnom lovačkog naoružanja. Kada je započela otvorena agresija na Hrvatsku, usprkos započetim pripremama za obranu, RH nije imala dovoljno naoružanja niti drugih sredstava za odvratanje srpskih snaga. Hrvatska je dijelom okupirana. Zbog toga su se tražili različiti načini koji bi doveli do što uspješnijeg otpora i obrane te zaštite stanovništva na cijelom prostoru RH.

U Zagrebu je djelovao Klub cetinskog kraja „Sinj“ (u daljnjem tekstu Klub) sa zadaćom da raznim aktivnostima povezuje zagrebačke Sinjane i Cetinjane s njihovim rodним krajem. Od osnivačke skupštine do ljeta 1991. u Klubu se nije problematiziralo sigurnosno stanje cetinskoga kraja². No ubrzo se ukazala potreba sasvim drugačije prirode, sinjski kraj

¹ U posjedu autora nalaze se digitalni preslici svih korištenih materijala.

² Klub je osnovan 11. ožujka 1991. Prvih nekoliko mjeseci Upravni odbor kluba pokušavao je pronaći adekvatan prostor u središtu grada za djelovanje Kluba te nastojao organizirati Noć Sinjana, planirao osnovati Agenciju za gospodarske aktivnosti i dr. (zapisnici sa sjednica Upravnog odbora, dokumenti Masnić).

bio je ugrožen i trebalo mu je pomoći. Inicijativa za okupljanje Sinjana došla je od Kluba početkom mjeseca rujna 1991. Prvi inicijativni sastanak održan je u prostoru tvrtke *Croatiakontrola* krajem kolovoza 1991. Sastanku su nazočili: Ante Vučić, predsjednik Kluba, Ivo Delonga, Ante Kodžoman, Mišo Munivrana, Josip Matanović, Jozo Vidalina, Stipe Sikirica, Ante Gugić, Davor Domazet Lošo i Ivan Kozlica. Poslije informacija o stanju u Sinju i sinjskom kraju zaključeno je da se hitno otpočne s aktivnostima koje bi pridonijele većoj sigurnosti, ali i boljem životu pučanstva na spomenutom području. Članovi Kluba odlučili su, svaki na svoj način, pridonijeti realizaciji spomenutoga cilja. Zbog pojačanog neprijateljskog djelovanja te otvorene agresije na RH, predsjednik RH dr. Franjo Tuđman donio je 27. srpnja 1991. odluku o osnivanju kriznih štabova. Na temelju te odluke Upravni odbor Kluba osnovao je svoj Krizni štab u čiji sastav su ušli članovi Upravnog odbora te drugi članovi Kluba koji su mogli pripomoći što uspješnijem radu Kluba.³ Veći broj članova Kriznog štaba zadužio je osobno naoružanje iz Gradskog sekretarijata narodne obrane u Zagrebu zbog čestih dežurstava i drugih aktivnosti koje su mogle utjecati na njihovu osobnu sigurnost.⁴

PRIBAVLJANJE I DOSTAVA ORUŽJA I VOJNE OPREME

Najviše je nedostajalo oružja i vojne opreme. Zagreb, iako i sam ugrožen, bio je glavni izvor logistike za cijelo područje RH. No, kako je već spomenuto, još nije bilo sustava koji bi o svemu ravnomjerno vodio brigu! Zato su pojedini članovi kluba koristili sve mogućnosti kako bi pribavili što više naoružanja i vojne opreme te isto dostavili u Sinj.⁵ Prvu količinu naoružanja za potrebe obrane Sinja osigurao je Ivan Kozlica u Gradskom sekretarijatu na narodnu obranu grada Zagreba već u zimu 1990. te kolovozu 1991⁶:

- 10 automatskih pušaka⁷,
- 1 poluautomatska puška,
- 1 snajpersku pušku cal. 7x64 s optikom (br. 174888)
- 1 lovački karabin 8-57 (br. 178604),
- 1 poluautomatsku lovačku pušku «Franchi» (br. T-11947),
- 3 borbeni kompleta metaka za AP,
- 540 metaka za AP,
- 200 kom. metaka za lovačku pušku,
- 160 metaka 8-57,
- 90 komada metaka 7,62,
- 60 komada metaka 7x64,
- 100 komada metaka za pištolj 9 mm parabelum,

³ Upravni odbor Kluba: Ante Vučić, predsjednik, Josip Matanović, potpredsjednik, Stjepan Brčić, Zvonko Božinović, Miro Barkrač, dr. Frane Vinko Golem, Mišo Munivrana, Kristina Galić, Jozo Vidalina, Josip Masnić, Mirko Tripalo, Ivo Delonga, Braco Vuković i Vjeloslav Šandrić. Pridodati članovi Kriznog štaba: Ante Kodžoman, Nikica Jelinčić, Ante Gugić, Ivan Kozlica i Stipe Sikirica (dokumenti Šabić).

⁴ Ivan Kozlica, tada na dužnosti pomoćnika gradskog sekretara generala Zvonimira Červenka, pištoljima je zadužio: Antu Vučića, Slavka Vučića, Vjekoslava Šandrića, Velibora Grbešu, Mirka Tripala, Stipu Sikiricu, Jozu Vidalinu i Ivu Delongu (dokumenti Kozlica).

⁵ U to vrijeme još su vrijedili zakoni SFRJ pa su radnje s oružjem bile vrlo opasne za sve one koji su se time „igrali“!

⁶ Oružje i opremu predao je osobno tadašnjem sekretaru Sekretarijata za narodnu obranu općine Sinj Branimiru Petričeviću (reversi o primopredaji, dokumenti Kozlica)

⁷ U dogovoru s Branimirom Petričevićem 7 automatskih pušaka i 540 komada metaka dato je 23. rujna 1991. borbenoj skupini pod zapovijedanjem Petra Maroša na blokadnom položaju iznad sela Vrpolje. Oružje je preuzeo Josip Maroš, predsjednik MZ Velić (dokumenti Kozlica).

U najtežim trenucima kada je JNA žestoko udarala s ciljem da sruši demokratsku vlast u RH, zapravo okupira RH, hrvatski su dragovoljci počeli zauzimati njihove vojarnе i oružje. Tako su u jednom od prvih pokušaja zauzimanja vojarni, u Sinju 25. kolovoza 1991. poginuli Luka Erceg iz Otoka i Ivan Kamber iz Rude. Tek kasnije su u mnogim mjestima uspješno okončane akcije zauzimanja skladišta JNA (Varaždin i dr.) što se u Sinju nije dogodilo. Naime, veća količina naoružanja i opreme nalazila se u vojarnama u gradu i skladištu na Kukuzovcu. Pregovori s JNA nisu bili uspješni za hrvatsku stranu: JNA je s oružjem i opremom napustila Kukuzovac i Sinj 4. listopada 1991.!⁸

Kada su započela zauzimanja vojarni, započele su i veće mobilizacije postrojbi ZNG-a. Usprkos činjenici da je sve više vojarni i skladišta dospijevalo u ruke hrvatskih dragovoljaca još uvijek je oružja bilo nedovoljno. Vidjevši što se događa, ljudi iz Kluba su odlučili učiniti nešto za svoj kraj.

Najznačajnija akcija osiguranja i dopreme oružja u Sinj desila se u drugoj polovici rujna 1991. Zauzimanjem skladišta JNA u Varaždinu⁹ dio naoružanja određen je za sinjski kraj zahvaljujući ponajviše Jerku Vukasu, pomoćniku ministra unutarnjih poslova. Glavni koordinator ove akcije bio je Ante Gugić, tada načelnik odjela PUZ-a a zamjenik je bio Ivan Kozlica, načelnik odjela obrane Centar u Zagrebu. Za preuzimanje oružja u Varaždinu te transport do Zagreba zadužen je bio Nikica Jelinčić. Uz to je osigurana veća količina oružja i opreme iz privremenog skladišta u prostoru nove bolnice u Blatu za što je zaslužan Ivan Kozlica. Tegljače za prijevoz ustupilo je poduzeće Zagrebački transporti. Osim spomenutih Gugića, Kozlice i Jelinčića za osiguranje konvoja određeni su: Slavko Vučić, Ivica Poljak¹⁰ i Vlado Vučić. I drugi članovi Kluba pomogli su pri utovaru oružja te osiguranju kamiona (Ante Vučić, Ivan Janković, Dane Lapić, Vlado Jozić, Zoran Čoso, Ivica Vugdelija, Ivo Jelinčić, Dragi Mušterić, Mladen Baković). Izuzeto je i utovareno:

- 51 poluautomatska puška 7,62 mm,
- 6 puškomitraljeza M 53,
- 3 puškomitraljeza M 70,
- 2 lansera za maljutke,
- 80 ručnih raketnih bacača M80 64 mm,
- 19 ruskih ŠPM 7,62 mm,
- 8 ručnih bacača M57,
- 1 ručni raketni bacač 90 mm,
- 2 minobacača 60mm,
- 2 minobacača 82 mm,
- 4 minobacača 120 mm,
- 15 „maljutki“,
- 16 protutenkovskih vođenih raketa 9M14P1,
- 8 strijela 2M,
- 2 lansera za strijele 2M,
- 51 sanduk TMA 3,
- 69 sanduka akumul. mina M57,

⁸ General Petar Šimac u knjizi „Svjedočanstva o Domovinskom ratu u Dalmaciji 1991.“, Split 2001., na str. 105.-117. piše o vođenim pregovorima. Za stanje obrane tih dana kaže da je bilo „neorganizirano i izuzetno teško“. Iako je najvećim dijelom oružje i oprema odvezena iz sinjskih vojarni kamionima JNA a tek manji dio ostao HV, Šimac pregovore ocjenjuje uspješnim (str. 116.). O stanju i događanjima na sinjskoj bojišnici u ovome vremenu pogledati Ivo Jelić, „Čovjek i rat 90/92“, II izdanje, Split 2006., str. 89.-96.

⁹ Skladište oružja JNA Varaždin Breg zauteto je 20. rujna 1991. (Ivica Hrastović: „Zauzimanje vojarni JNA u Varaždinu i predaja 32. varaždinskog korpusa JNA“, Polemos br 9, 2006.)

¹⁰ Ivica Poljak se po povratku iz Sinja u Zagreb priključio skupini dragovoljaca koja je krenula u deblokadu Vukovara. Postao je legendarni branitelj toga grada junaka, poznat pod imenom Sokol, položivši i svoj život za njegovu obranu.

- 41 sanduk trotil metaka 100 g,
- 6 sanduka trotil metaka 200 g,
- 18 sanduka mina 82 mm,
- 40 sanduka protupješadijskih mina 2A,
- 1 sanduk PAM 1,
- 20 sanduka minobacačkih mina 82 mm,
- 10 sanduka ručnih protutenkovskih bombi,
- 24 sanduka metaka 12,7 mm,
- 32 sanduka metaka 20 m za PAM,
- 76 sanduka mina za minobacač 120 mm,
- 9 sanduka TMRP 6,
- 26 sanduka tromblonskih kumulativnih mina M 50,
- 4 sanduka tromblonskih trenutnih mina M 50,
- 44 sanduka ručnih bombi M 50 i M 52,
- 10 sanduka ručnih bombi M 75,
- 5 sanduka raketa 90 mm za ručni raketni bacač,
- 6 sanduka metaka 7,9 mm,
- 53 sanduka metaka 7,62 mm.¹¹

Uvjeti u kojima je oružje trebalo dostaviti do Sinja nisu bili nimalo bezopasni¹². Konvoj je krenuo predvečer 21. rujna 1991. Karlovac je bio pod jakom neprijateljskom vatrom pa nije bilo moguće proći kroz njega. Nakon povratka u Zagreb ipak se krenulo zaobilaznim putevima prema Sloveniji. Dalje se konvoj kretao preko Gorskog kotara, Senja i otoka Paga. Zbog stanja u Zadru, stalne zračne uzbune i zatvorenosti prometnica te nazočnosti postrojbi JNA u samome gradu, pod vlastitom odgovornošću konvoj je prošao kroz grad koji je upravo tada bio granatiran iz zraka, granate su padale u neposrednoj blizini tegljača. Budući da je šibenski most bio zauzet od srpskih snaga moralo se čekati do njegove deblokade na prilazu Murteru. Tu je već bilo nekoliko tegljača oružja i opreme na putu za Hercegovinu pod vodstvom Ljube Česića Rojsa. Šibenski branitelji bili su u akciji oslobađanja mosta što im je i pošlo za rukom 22. rujna. Akcija nije završila do kraja, a Gugić, Kozlica, Jelinčić i Slavko Vučić prvi su prešli preko mosta „ispitujući“ je li možda miniran kako bi uvjerali vozače tegljača u siguran prelazak. Morali su sklanjati leševe s puta radi nesmetanog prolaza. Iako odgovorne osobe u Kriznom štabu u Sinju nisu bile spremne organizirati prihvati i istovar oružja, kasno navečer tog 22. rujna konvoj je stigao u Sinj koji je bio pod uzbunom. JNA se nalazila u vojarnama u gradu i na Kukuzovcu. Uz niz problema¹³ oružje je preuzeto od strane Kriznog štaba. Samo tjedan dana poslije dostave ovog oružja, JNA je otišla iz Sinja odvezavši ogromne količine i oružja i vojne opreme kako je gore već spomenuto!!!

Neki članovi Kluba (najviše Gugić, Kozlica i Jelinčić) nastavili su aktivnosti na pribavljanju i dostavi naoružanja za obranu Sinja i cetinskog kraja. Tako se na temelju sačuvanih evidencija može navesti podatke za nekoliko dostava u rujnu, listopadu, studenom i prosincu 1991. Ivan Kozlica je u Zapovjedništvu obrane grada Zagreba osigurao i u Sinj dostavio 29. rujna 1991.:

¹¹ Potvrdu o prijemu potpisao je zapovjednik obrane Sinja Luka Džanko 25 rujna 1991. Naime, zbog okolnosti u kojima se preuzimanje vršilo (kasno u noći, blizina vojarni JNA, uzbuna i zamračenje) nije bilo moguće odmah izvršiti pismenu primopredaju pa je zapovjednik potvrdu dostavio naknadno (potvrda, dokumenti Gugić, Kozlica, Jelinčić).

¹² O akciji je Ante Gugić napisao opširno izvješće koje detaljno opisuje tijek i okolnosti akcije. (dokumenti Gugić)

¹³ O atmosferi koju su sudionici ove akcije zatekli najbolje govori ružna prepirka između zapovjednika policijskih snaga Ivice Romca i zapovjednika obrane Sinja Luke Džanka o tome kojoj će „strani“ pripasti doveženo oružje!?

- 10 raketa 9M14P1 kumulativnih vođenih «maljutka»,
- 2 lansirne kutije PT9P111,
- 2 pulta za vođenje 9 S415 sa akumulatorom,
- 12 raketa 64 mm M80 „zolja“,
- 1 minobacač 82 mm (br. 47355)¹⁴

Isti dan u Trilj je po nalogu Kriznog štaba dostavljeno oružje i streljivo¹⁵. Kombi za prijevoz ustupio je Mladen Baković, vlasnik tvrtke MBM iz Zagreba, kojeg su vozili Ivan Kozlica i Nikica Jelinčić, a oružje su u Trilju zaprimili Ante Pervan i Pave Latinac iz Kriznog štaba. Dostavljeno je:

- 2 puškomitraljeza M 53,
- 5 poluautomatskih pušaka kal.7,62 mm,
- 1 minobacač 82 mm,
- 8 pištolja tip Zastava kal.7,65mm
- 2 sanduka mina za minobacač 60 mm,
- 3 sanduka metaka za puškomitraljez kal.7,9mm,
- 8 mina PPMR,
- 1 sanduk metaka kal.7,62 mm

Uz ovu pošiljku vezale su se različite priče koje nisu do kraja razjašnjene¹⁶. Upravo je to bio jedan od razloga negativnog odnosa službenih sinjskih struktura prema Klubu u Zagrebu što će se kasnije vidjeti pri pokušaju realizacije drugih projekata kojima je cilj bio pomoć Sinju i sinjskom kraju!

Iz Offenbacha (SR Njemačka) su 5. listopada 1991. članovi Kluba Dane Lapić, Ivica Vugdelija, Ivan Janković i Dragi Mušterić dovezli i za potrebe ZNG Sinj predali:

- 300 kompleta vojnih odora (dokumenti Vučić).

Hrvatska elektroprivreda predala je Klubu oružje za potrebe obrane hidrocentrale Peruća. Oružje je 16. listopada preuzeo predsjednik Kriznog štaba Kluba Ante Vučić. Nikica Jelinčić je 22. listopada 1991. zapovjedništvu 126. brigade HV predao:¹⁷

- 9 automata „Šokac“,
- 16 pušaka „Mozberg“,
- 4 lovačka karabina 7,9 mm,
- 2750 komada sačme cal.12 mm,

¹⁴ Zolje i minobacač u Jastrebarskom je osigurao Ante Mravak, sekretar za obranu, i predao Ivanu Kozlici. Oružje je preuzeo Neven Bazina u staroj školi u Gali (dokumenti Kozlica).

¹⁵ Oružje je za obranu Sinja **poklonio** Duško Bobić, direktor Hrvatske lutrije. Takva informacija iznesena je na sastanku Kriznog štaba Kluba u prostorijama Matice hrvatskih iseljenika uz uputu da se oružje preda Kriznom štabu u Trilju. Navedeno oružje izuzeto je iz nekog od skladišta JNA (opaska autora).

¹⁶ Za ovu pošiljku naoružanja u Krizni štab općine Sinj stigao je iz Zagreba račun za naplatu istoga (autora je o tome informirao predsjednik Izvršnog vijeća Sinja Vicencije Biuk). Račun je ispostavila tvrtka Croatia – agent, Cernička 18, kojoj je Krizni štab općine Sinj izdao ovlaštenje da za «potrebe obrane Sinja nabavi odgovarajuću vojnu opremu» (dokumenti Kozlica). Na sastanku Kriznog štaba općine Sinj 29.10.1991. predsjednik Izvršnog vijeća Vicencije Biuk upozna je nazočne da je Ante Pervan oružje predao Štabu TO. Napominje da se radi o *astronomskim cijenama. Tako je cijena puške „papovke“ 80 milijardi. Za cijenu papovke može se u Austriji kupiti stindžer. Sasvim je jasno da mi to nećemo platiti* (dokumenti Petričević).

O ovome oružju je nekoliko puta bilo spomena u medijima. Predsjednik RH Stipe Mesić je za pokušaj šverca optužio Mišu Munivrano (Slobodna Dalmacija, internetsko izdanje od 1.5.2003., <http://arhiv.slobodnadalmacija.hr/inc/print.asp?url=20030501/novosti08.asp>, 2.5.2003., <http://arhiv.slobodnadalmacija.hr/20030502/novosti08.asp>, te u Večernjem listu, internetsko izdanje od 12.11.2006.).

¹⁷ Oružje je zaprimio Drago Perić iz zapovjedništva 126. brigade.

- 2250 metaka 9 mm,
- 1 ručni bacač „Armbrust“,
- 1 ručni bacač ruske proizvodnje.¹⁸

Osim navedenoga Jelinčić je od HEP-a 17. listopada preuzeo i 3000 metaka cal. 9 mm.

Iz skladišta PU Zagrebačke u Nehajskoj ulici 7 u Zagrebu Nikica Jelinčić je izuzeo oružje i streljivo za ZNG Trilj i naoružanu skupinu u selu Tijarica po nalogu pomoćnika ministra Ivana Čermaka, dana 30 listopada 1991.(revers br. 17), 31. listopada (revers br. 25 i izdatnica br. 17), 10. studenog (izdatnica br. 56 i revers br. 380):

Trilj¹⁹

- 30 automatskih pušaka,
- 10 pištolja FM M-90,
- 9800 metaka 7,62 mm za AP,
- 1200 metaka 9mm parabelum,
- 2 automata „Uzi“,
- 10 pištolja ČZ M-75,
- 250 metaka 9 mm parabelum,

Tijarica

- 50 pušaka M 48,
- 25 pištolja ČZ M-75,
- 625 metaka 9mm parabelum,
- 5400 metaka 7,9 mm.

Iz Delnica je Nikica Jelinčić zajedno s nekoliko članova Kluba izuzeo i u Sinj odvezao sljedeće oružje i opremu (na Kukuzovcu je 11. studenog 1991. oružje predao Branko Pervan, zaprimio Drago Perić):

- 210 mina za minobacač 82 mm,
- 210 ROB N52,
- 2400 metaka 12,7 mm,
- 5000 kapisli običnih,
- 600 PAM-2,
- 208 TED,
- 500 deton. štapina,
- 60 granata 155 mm,
- 65 sanduka metaka 7,9 mm,
- 10 automatskih pušaka Zbrojovka.

Nikica Jelinčić je 19. studenog 1991. Dragi Periću iz zapovjedništva 126. brigade HV predao:

- 4 puške „Mozberg“,
- 1 karabin 7,9 mm sa optikom,
- 2 dalekozora.²⁰

Osim navedenog oružja za sinjske postrojbe osigurana je i određena količina vojne opreme koju je u Zagrebu preuzimao i u Sinj dostavljao Nikica Jelinčić. Iz skladišta HV u Sv.

¹⁸ Dio naoružanja HEP je kupio u RO «Ribomaterijal» 16.10.1991. (dokumenti Jelinčić)

¹⁹ Po svjedočenju Nikice Jelinčića, pomoćnik ministra Čermak rekao mu je da je za ovo oružje u RH novac poslala gospođa Bosa Rančić rođ. Voloder iz Amerike. Oružje je Jelinčić zajedno sa Brankom Pervanom predao u Trilj osim 20 automatskih pušaka koje su predate u 126. brigadu na Kukuzovac (izjava Jelinčić).

²⁰ Ovo je oružje preuzeto od HEP-a. Također je preuzeto još 8 dalekozora (dokumenti Jelinčić).

Nedelji kod Zagreba 28. studenog 1991. (izdatnica br. 8) te 16. prosinca (izdatnica br. 16) izuzeto je:

- 160 bluza maskirnih,
- 81 hlače maskirne,
- 180 kapa maskirnih,
- 200 opasača,
- 10 bluza crnih.
- 180 pari čizama vojničkih.

Iz poduzeća Banija u Zagrebu Jelinčić je za 216. (vjerojatno pogreška) brigadu, Sinj, Tijarica, (otpremnicu br. 63) 2. prosinca 1991. preuzeo 20 pari čizama vojničkih.

U Glavnom stožeru HV Jelinčić je preuzeo za potrebe 215. brigade HV (vjerojatno pogreška, misli se na 126. brigadu) 3. prosinca 1991. (izdatnica br. 218):

- 100 vreća za spavanje,
- 200 čarapa termo,
- 200 oznaka ZNG,
- 30 kanistera za vodu,
- 200 deka vojničkih,
- 748 kg folije prozirne,
- 372 kg folije maskirne.

28. prosinca 1991. gospoda Ante Vučić i Ante Kodžoman predali su dva snajpera 126. brigadi HV. Uz to su 27. prosinca predali i sljedeću opremu:

- 17 vjetrovki zimskih sa uloškom, maskirnih,
- 11 prsluka maskirnih,
- 5 vjetrovki bez uloška, maskirnih,
- 10 košulja maskirnih,
- 3 vreće za spavanje,
- 24 kape maskirne,
- 5 opasača platnenih,
- 8 pari čarapa dokljenica.

Uz navedeno naoružanje i opremu Nikica Jelinčić je i kasnije (postoje podaci za mjesec svibanj 1992.) dostavljao određene količine oružja i opreme za 126. brigadu HV. Kako je već uspostavljen redoviti sustav logističkog osiguranja postrojbi HV, uloga Kluba u pribavljanju i dostavi oružja prestaje. Moguće je bilo i drugih dostava oružja i razne opreme no o tome u dostupnim dokumentima nema spomena.

ZLATNICI I UMJETNIČKA DJELA - DOBRA IDEJA, SINJSKOM KRAJU NIKAKVA KORIST!

Da bi se pronašli što učinkovitiji načini pomoći sinjskom kraju a time i RH, pojedini članovi Kluba predlagali su različite aktivnosti. Tako je u listopadu 1991. član Kluba akademski kipar Stipe Sikirica predložio da se pokrene akcija kovanja zlatnika od čije bi se prodaje namakao novac za potrebe Sinja i cetinskog kraja. Ideja je prihvaćena od Kriznog štaba Kluba pa se krenulo u realizaciju. Sikirica je bio autor zlatnika koji je iskovan 1985.

prigodom 270. godišnjice Sinjske alke²¹ te je učinio predložak kojemu je dodao nova obilježja RH.

Za realizaciju posla bili su zaduženi Ante Vučić, Ante Kodžoman i Mišo Munivrana. Kontakti su uspostavljeni s Hrvatskim naddušobrižničkim uredom u Frankfurtu te Društvom Sinjana i Cetinjana Rajnsko-majnskog područja.²² Dogovoreno je da novac za kovanje zlatnika osiguraju ljudi u Njemačkoj. U tom je smislu 11. siječnja 1992. potpisan i Ugovor sa Zlatarnom Celje u Sloveniji. Ugovor je u ime Hrvatskog naddušobrižničkog ureda potpisao Ante Vučić, predsjednik Kriznog štaba Kluba koji je zastupao naddušobrižnički ured u RH, a u ime Zlatarne Celje izvršna direktorica Ana Berglez Volk.²³ Ugovoreno je kovanje **3000** zlatnika i **150** značaka u tri vremenska razdoblja. Prvih **1000** zlatnika i **50** značaka trebalo je iskovati do 25. siječnja 1992., drugih **1000** i **50** značaka do 8. veljače a posljednjih **1000** zlatnika i **50** značaka do 22. veljače 1992. Dogovorena cijena zlatnika je **188** DEM po komadu, a zlatne značke **87** DEM po komadu. Plaćanje je trebalo izvršiti do preuzimanja zlatnika (prema gore navedenim datumima). Za taj posao položeno je **45.000** DEM.²⁴ Zlatarna je predala Klubu **15** zlatnika kao uzorke. Bio je to prvi kovani novac u RH! Prvi zlatnik poklonjen je predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu prilikom posjete delegacije Kluba i Društva Sinjana i Cetinjana Rajnsko-majnskog područja. Drugi je poklonjen autoru Stipi Sikirici a treći organizatoru priredbe u Frankfurtu Grgi Žaperu. Preostalih **12** zlatnika vraćeni su Zlatarni²⁵.

Zbog zategnutih odnosa vodstva Kluba s poglavarstvom grada Sinja i Viteškog alkarskog društva (dalje VAD)²⁶ nije bilo moguće zajednički provesti ovu akciju. U tome su smislu dolazile česte primjedbe i zamjerke zbog netransparentnosti ovoga posla.²⁷ Zato je u Sinj otišlo izaslanstvo u sastavu: Ante Vučić, Mišo Munivrana i Ante Kodžoman. O svom boravku u Sinju izvijestili su Krizni štab Kluba 3. siječnja 1992. Informirali su nazočne i o stanju obrane u sinjskom području, „o pritužbama čelnika općine na rad Kluba a naročitu

²¹ Nakon dugog niza godina veća količina tih zlatnika i srebrenjaka vraćena je VAD-u u svibnju ove godine. (<http://www.slobodnadalmacija.hr/Nedjeljna/tabid/95/articleType/ArticleView/articleId/7768/Default.aspx>)

²² Vođeni su razgovori i sa Antom Bokom, tajnikom VAD-a no on je ukazivao na dugotrajnost procedure poučen iskustvom kovanja zlatnika 1985. te nije prihvatio zajednički angažman (izjava Ante Vučića i Miše Munivrane).

²³ Na zahtjev Kluba Ministarstvo financija se suglasilo s kovanjem i prodajom zlatnika (ur.br. 513-04/92-01 od 3. veljače 1992.). (dokumenti Vučić)

²⁴ U Zagrebu su 29. siječnja 1992. na temelju Ugovora od 11. siječnja 1992. gospoda Stanko Bulajić, predstavnik Zlatarne Celje u Zagrebu i Ivan Ivišić, predstavnik Kluba cetinskog kraja Sinj u Zagrebu koji zastupa Hrvatski naddušobrižnički ured iz Frankfurta izvršili primopredaju 45.000 DEM (dokumenti Vučić).

²⁵ Zapisnik o primopredaji potpisali su Ante Vučić i Ante Kodžoman u ime Kluba a Drago Šimunković u ime Zlatarne Celje 10. travnja 1992. Potom je Zlatarna 23. travnja 1992. izvijestila Krizni štab Kluba da će se blokirani novac vratiti u Njemačku (u dokumentu se ne vidi o kojem se novcu radi). (dokumenti Vučić)

²⁶ Na sastanku Kriznog štaba Kluba 3. siječnja 1992. bilo je vidljivo da postoje problemi u odnosima Kluba i sinjskih struktura. Ante Vučić je informirao nazočne da je voditelj Hrvatskog naddušobrižničkog ureda iz Frankfurta fra Bernard Dukić „nezadovoljan činjenicom da se nije u svemu konzultiralo SO Sinj, VAD i samostan“ no ipak je za nastavak akcije. Ante Kodžoman je informirao kako su „zaključili da ipak postoji sprega VAD – Samostan i slabi čovjek Bošnjak. Najvažnije je da su odgovorni u samostanu u Zagrebu i svećenici u Njemačkoj shvatili gdje je lociran problem...“. Predložio je „da Klub nameće i nametne tempo Sinju a ne obrnuto jer smo mi ipak u prednosti“. Stipe Sikirica je naglasio de se mora „s formalno pravne strane sve učiniti da zlatnici budu verificirani jer će Šimundža i dalje rovariti“. Zaključeno je također da se zatraži od fra Stanka Milanovića Litre „da bude naša spona i osoba koja će artikulirati naša stajališta na području općine Sinj“ o čemu u dostupnim dokumentima nema potvrde da je tako i bilo. (dokumenti Masnić)

²⁷ Gradonačelnik Sinja Josko Bošnjak uputio je pismo Klubu u kojem navodi: „Ratno predsjedništvo skupštine općine Sinj, kojemu su prezentirane sve činjenice i okolnosti vezane za spomenutu akciju, na sjednici od 31.12.1991. g. ocijenilo je da se ovakve manifestacije ne organiziraju bez suglasnosti sa službenom vlasti i institucijama.“ Gradonačelnik dalje piše: „Pretpostavljajući da se radi o akciji koja bi trebala rezultirati korisnim učincima za naš ratom razoreni kraj, predstavnici Skupštine općine Sinj podržavaju ovu manifestaciju oštro zamjerajući na neprimejrenom načinu provedbe akcije u smislu stavljanja pred gotov čin i službenih organa vlasti i nadležnih institucija.“ (dopis bez broja od 3. siječnja 1992., dokumenti Kozlica)

kritiku imaju čelni ljudi vladajuće stranke (HDZ)“ te primjedbama o nedovoljnom konzultiranju sinjskih struktura u svezi akcija Kluba.

Vučić, Munivrana i Kodžoman imali su i posebne zadaće u području obrane temeljene na zapovijedima Glavnog stožera HV i ministra obrane.²⁸ S ministrom obrane Gojkom Šuškom i glavnim inspektorom obrane Martinom Špegeljom obišli su i neke položaje HV u području Sinja. Upravo činjenica da su oni kao članovi Kluba imali i ovlaštenja u određene vojne poslove pa su zbog toga češće boravili u Sinju, pridonijela je negativnom odnosu određenih sinjskih krugova prema djelatnosti Kluba! Smatralo se naime da se Klub miješa u nešto što nikako ne može biti njegova nadležnost! Općinski odbor HDZ-a izdao je priopćenje kojim oštro osuđuje miješanje u poslove iz nadležnosti općinskih struktura vlasti, ali i mješanje u vojne i policijske poslove. Tu se mogu prepoznati i poruke upućene pojedincima iz Kluba.²⁹

Na sastanku Kriznog štaba Kluba 3. siječnja 1992. između ostaloga zaključeno je da se u Zagreb na razgovor pozove predsjednik SO Sinj te predstavnici VAD-a. Isti su bili pozvani na zajednički sastanak Kriznog štaba Kluba i predstavnika iz Njemačke 28. siječnja 1992. no nisu se pojavili. Iz Njemačke su nazočili fra Bernard Dukić iz Hrvatskog naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu te Nediljko Sablić i Ivan Ivišić iz Društva Sinjana i Cetinjana Rajnsko-majnskog područja. Dogovarali su se detalji oko održavanja priredbe u Frankfurtu. Ljudi iz Frankfurta trebali su, između ostaloga, osigurati adekvatan prostor za priredbu na kojoj će se u subotu **22. veljače 1992.** vršiti prodaja zlatnika po cijeni od **350 DEM**. Klub u Zagrebu bio je zadužen za organizaciju priredbe, osiguranje odgovarajućih gostiju te zabavnih izvođača.

U Frankfurt su putovali, osim određenih članova Kluba³⁰ i mnogi gosti. Među njima su bili: predsjednik IO HDZ-a Stipe Mesić, današnji predsjednik RH, predsjednik skupštine općine Sinj Joško Bošnjak, dr. Miroslav Tuđman, dr. Miomir Žužul, don Živko Kustić, Ante Pervan i dr. Na priredbi je bio veliki broj posjetitelja koji su htjeli dati svoj doprinos obrani RH.³¹ Program su vodili Braco Vuković i Josip Matanović.

Već ranije prihvaćen je prijedlog o prikupljanju umjetničkih djela koja bi se prodavala na aukcijama a prihod od prodaje također bi išao za pomoć sinjskom kraju. Zahvaljujući angažmanu Stipe Sikirice i Antuna Vrlića kojima su svesrdno pomagali Šime Klarić i Anita Librenjak, od **49** autora dobijeno je **72** slike ili skulpture.³²

²⁸ U zapovijedi GS OS od 15. listopada 1991. (ur.br.5120-03/22-91-1) stoji da „gospoda Mišo Munivrana, Ante Kodžoman i Ante Vučić preuzimaju koordinaciju i suradnju između Glavnog stožera i Stožera obrane Cetinskog kraja“. „S ciljem djelotvornijeg zapovijedanja i rješavanja kadrovske problematike u 126. brigadi HV“ ministar obrane donio je zapovijed 6.veljače 1992. (ur.br.512-01-92-40) kojom se „ovlašćuje Ante Vučić i Ante Kodžoman da kao koordinatori ministarstva obrane izvrše uvid u kadrovski sastav časnika, dočasnika i vojnika 126. brigade i u uvid u odnose i stanje u postrojbama, te su dužni o tome podnijeti izvješće s prijedlogom mjera“. Osim toga oni se ovlašćuju „za vršenje uvida u sve izdate zapovijedi kao i za utvrđivanje stanja svih materijalnih sredstava dodijeljenih 126. brigadi“. Sva trojica imenovanih su kasnije dobili činove pukovnika HV. (dokumenti Vučić, Kozlica)

²⁹ Slobodna Dalmacija od 2. svibnja 1992., str. 8. U priopćenju između ostaloga stoji: „Posebno se očitovao problem raznih *emisara* koji su vrhovništvu RH tobože prezentirali pravo stanje u općini, a glavni im je cilj bio da osobno nešto ušćare kod državnog vrha. Ti njihovi posjeti i izvješća vrhovništvu odvijali su se mimo općinske vlasti i Općinskog odbora HDZ-a, što je i logično s obzirom na motive i ciljeve tih ljudi. Posljedica njihovog prljavog posla bile su odluke iz vrha koje nisu bile u interesu naše stranke i većine pučanstva u općini.“

³⁰ Bili su to: Ante Vučić, Ante Kodžoman, Mišo Munivrana, Nikica Jelinčić, Božo Kontić, Josip Matanović, Stipe Sikirica, Braco Vuković, Vjekoslav Šandrić, Nenad Romic, Stipe Mijić, Anton Vrlić, Jozo Vidalina, Šime Klarić i Ivan Munivrana. S nekim članovima Kluba putovale su i supruge. (dokumenti Vučić, sjećanje Jelinčić)

³¹ Različite su procjene broja nazočnih, kreću se od 2000 do 10000 (sjećanje Braco Vuković).

³² Sačuvan je popis svih umjetničkih djela za koje je Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture izdao Dozvolu za iznošenje iz zemlje. (dokumenti Vučić)

Tijekom zabavnih večeri u Frankfurtu i Berlinu prodano je **550 zlatnika i 12 umjetničkih djela**³³. Na temelju izjava odgovornih osoba iz Kluba³⁴ prikupljeni novac zadržali su ugostitelji kao naknadu za uloženi novac u kovanje zlatnika! To potvrđuje i Ivan Ivišić, potpredsjednik Društva iz Frankfurta: „Istina je da smo sakupili 198.000 DM, istina je da smo svim ljudima koji su posudili novac i vratili novac“. Predsjednik Društva Nediljko Sablić tvrdi da „sav prikupljeni novac koristio se jedino za kupnju humanitarne pomoći“³⁵! **No, činjenica je da novac nije završio u Sinju zbog čega je sve ovo i urađeno!! Ostalo je neprodano 450 zlatnika, 49 zlatnih značaka i 60 umjetničkih djela!**³⁶ Sablić dalje tvrdi da je 487 zlatnika koje nisu prodali **podijeljeno „onima čijim je novcem Društvo platilo njihovo tiskanje“**! To bi značilo da je prodano 510 zlatnika što se ne slaže s brojem iznešenim u izvješćima predsjednika Kluba Vučića?! **Također bi značilo da su osobe koje su posudile novac dva puta nadoknadile posuđeno, u novcu i zlatnicima!**? O značkama nema spomena u dokumentima, o umjetničkim djelima u nastavku.

Poslije objave članka u Slobodnoj Dalmaciji „Mrlja na dukatu“ autora Tonija Paštara³⁷ došlo je do zastoja u realizaciji planirane akcije, kasnije i do potpunog prekida. Vodstvo Kluba označilo je članak povodom za prekid akcije, a stvarnim krivcima označilo odgovorne ljude poglavarstva Sinja kao i VAD-a. U članku se proziva vodstvo Kluba za pogreške pri realizaciji ovoga projekta, ali i drugih aktivnosti. Potom je uslijedio demanti svih navoda od strane Upravnog odbora Kluba. Predsjednik Društva Sinjana i Cetinjana Rajnsko-majnskog područja također je osporio navode iznesene u članku (dokumenti Vučić).

Nakon ovih događanja došlo je najprije do smanjenja aktivnosti rada Kriznog štaba a potom i njegovog ukidanja. Ponovno je počeo djelovati Upravni odbor Kluba s ciljem da izgladi odnose na relaciji Sinj – Zagreb – Njemačka.³⁸ Rezultat toga nastojanja urodio je plodom: u Zagrebu su se **16. listopada 1993.** okupili predstavnici Kluba, poglavarstva grada Sinja, franjevci i dr.³⁹ Sastanak je održan u *napregnutoj* atmosferi⁴⁰ no rasprava je bila

³³ To u svojim izvješćima navodi predsjednik Kluba Ante Vučić. Kome su sve poklonjeni zlatnici u dokumentima nema spomena ali temeljem pisanja Slobodne Dalmacije jedan je poklonjen Stipi Mesiću (SD od 21. travnja 1992., str. 6). Neki od gostiju navode da su posjetitelji plaćali ulaznice (Vjeko Šandrić i Ante Pervan).

³⁴ Izjave su autoru dali Ante Vučić, Mišo Munivrana i Ante Kodžoman.

³⁵ Slobodna Dalmacija od 29. travnja 2003., str. 9. (Hrvati u svijetu, članak *Novac nismo nikome slali u Hrvatsku*). Ova tvrdnja ne spominje se niti u jednom dostupnom dokumentu Kluba uključujući i zapisnike sa sastanaka Kriznog štaba i Upravnog odbora tijekom svih ratnih godina! (dokumenti Masnić)

³⁶ Iako je do dana održavanja priredbe u Frankfurtu po ugovoru trebalo biti iskovano 3000 zlatnika i 150 značaka, sva izvješća i dostupni materijali ukazuju da je iskovano samo 1000 zlatnika i 50 zlatnih značaka. (dokumenti Vučić, Masnić)

³⁷ Slobodna Dalmacija od 21. travnja 1992., str. 6.

³⁸ Tajnik Kluba Josip Masnić izvjestio je predsjednika Vučića 15. srpnja 1993. o razgovorima s odgovornim osobama vezanim uz Fond Gospe Sinjske u Njemačkoj. Navodi da „bez velikih poteškoća mogu prihvatiti obvezu daljnje prodaje preostalih zlatnika s tim da se prikupljena sredstva – dobit uključi za namjene predviđene statutom Fonda“. Kažu „da je važno ići ka krajnjem cilju odnosno **prikupiti sredstva za pomoć ratom oštećenoj Cetinskoj krajini.**“ (podebljao I.K.) (dokumenti Vučić)

³⁹ Sastanku su nazočili: Mirko Tripalo, Vjeko Šandrić, Josip Matanović, Braco Vuković, Ante Vučić, Stipe Sikirica, Ivan Kozlica, Velibor Grbeša, fra Frano Bilokapić, Bože Šimleša, Mate Jukić, Joško Bošnjak, Jure Bitunjac, Ante Vidić, Mišo Munivrana, Josip Masnić, Davor Domazet, fra Mirko Marić, Ognjen Preost, Ante Kotromanović, Šimun Bečko, Stipe Marić, Ivo Delonga, Marija Šabić i Dušan Viro (popis nazočnih uz Zapisnik sa sastanka, dokumenti Masnić)

⁴⁰ Fra Frano Bilokapić „osjeća napregnutu atmosferu, ali podsjeća na riječi Svetog pisma *kako je ugodno kad su braća zajedno*“, Stipe Sikirica „napetost postoji... naime, mi se ne znamo uljudno niti pozdraviti“, Dušan Viro, „osjećao sam i sada osjećam neke napetosti“. (dokumenti Masnić)

korisna, bilo je kritičkih⁴¹ i samokritičkih⁴² tonova, ali su ipak **jednoglasno usvojeni konkretni zaključci:**⁴³

- Ideja i projekt izrade i prodaje zlatnika u humanitarne svrhe pomoći sinjsko-cetinskom kraju proizišla je iz najplemenitijih pobuda nositelja projekta unutar Kluba cetinskog kraja „Sinj“ u Zagrebu,
- Sa žalošću konstatiramo da je zbog loše komunikacije na relaciji Zagreb – Sinj došlo do nasilnog prekida distribucije i prodaje zlatnika, a izazvanog napisima u dnevnom i tjednom tisku s umjetno stvorenim otporom u javnosti,
- Zbog svega navedenog, a posebno zbog velike štete koja je nanesena u prvom redu onima kojima je ta pomoć bila namjenjena i najpotrebnija, gradske vlasti Sinja, Klub cetinskog kraja „Sinj“ u Zagrebu i klubovi Sinjana u inozemstvu poduzet će hitne korake na promidžbi i prodaji preostalih zlatnika koji se nalaze u Njemačkoj,
- Sva sredstva prikupljena od prodaje zlatnika bit će predana Fondu Gospe Sinjske za pomoć obiteljima poginulih branitelja,
- O ovim zaključcima izvijestiti sve klubove Sinjana i Cetinjana u dijaspori.

Slobodna Dalmacija je u članku „Alkarski zlatnici u Fond Gospe Sinjske“ izvijestila da „sva sredstva koja se prikupe od prodaje zlatnika bit će, kako je zajednički zaključeno, predana Fondu Gospe Sinjske strogo namjenski za pomoć obiteljima poginulih hrvatskih branitelja iz cetinskog kraja“⁴⁴!

Iako su zaključci bili potpuno jasni nije došlo do njihove realizacije! Zlatnici i donirane umjetnine nisu prodani, u Fond Gospe Sinjske nisu uplaćeni nikakvi novci. Rat je završio, a pučanstvo sinjskoga kraja zbog kojeg je sve ovo bilo pokrenuto nije od čitavog projekta imalo nikakve koristi!

O sudbini zlatnika poslije rata malo se znalo no postoji nekoliko dokumenata koji ukazuju što se dogodilo. Na adresu Ante Vučića pristigla su dva pisma od predsjednika Društva Sinjana i Cetinjana Rhein-Main područja Nediljka Sablića. On u njima između ostaloga piše:

- Na sastanku Sinjana-Cetinjana Rhein-Main područja **20.12.1996., donijeli smo odluku da svim sponzorima vratimo novac, to jest dali smo im protuvrijednost u zlatnicima, tako da naše društvo nikomu ništa ne duguje.** Štovani gospodine Vama je vrlo poznato zbog čega smo morali donijeti ovakvu odluku.

K tome još dodaje:

⁴¹ Ivo Delonga: „Ljudi dosta krivi za *aferu zlatnik* su u VAD-u i neće nikada sjesti s nama“, Dušan Viro: „Vi u Zagrebu ste nesvjesno podržavali neke krugove u Sinju koji su u krajnjem slučaju protivnici Hrvatske.“, Ognjen Preost: „Došao je kraj ljudima u Sinju koje je naznačio gospodin Viro...“ (dokumenti Masnić)

⁴² Fra Mirko Marić: „Prekinimo sa zlatnicima, to nam je nanijelo više zla i nevolje nego koristi“, Dušan Viro: „Uvažavam vaša stajališta, ali ako tražimo krivce možda ih nađemo i među nama“, Davor Domazet: „Sve ovo što govorite je tapkanje na površini. Imamo puno hipoteka. Ova financijska afera ima izuzetnog odraza i na obranu našeg kraja.“, Ivan Kozlica: „Dotakli smo problem funkcioniranja vlasti u Sinju, a malo smo dotakli efikasnost funkcioniranja našeg Kluba u Zagrebu.... Mi kao Klub još smo potpuno izgubljeni kada je u pitanju organizirani rad.“, Braco Vuković: „Ovo što je Kozlica rekao je ključ našeg djelovanja u Zagrebu...“ te predložio i neke konkretne zaključke. (dokumenti Masnić)

⁴³ Zaključke je u dogovoru sa vodstvom Kluba formulirao i iznio Dušan Viro. (dokumenti Masnić)

⁴⁴ Slobodna Dalmacija od 6. studenog 1993., str.20

- **Time bi završila naša zajednička, nažalost neuspjela, humanitarna akcija, čijom smo prodajom zlatnika i slika željeli pomoći našoj Cetinskoj krajini u početku Domovinskog rata. (podebljao I.K.)**

Iz svega se jasno može primjetiti da se na sastanku u Zagrebu u listopadu 1993. raspravljalo o zlatnicima, a da se **nije utvrdilo** čiji su to zlatnici, tko s njima može raspolagati!? Ako su članovi Društva Sinjana-Cetinjana Rhein-Main područja posudili novac za kovanje zlatnika (oni nisu ugovorna strana pri zaključivanju Ugovora), onda se njih moglo isplatiti od prodaje **565 zlatnika** (po cijeni od **350 DEM** po kojoj su prodavani oni bi dobili **198.000 DEM** koliko su naveli da su platili zlatnike). **U tom slučaju ostalo bi neprodano 432 zlatnika od 1000 iskovanih!** Je li se i zašto odustalo od kovanja ugovorenih još 2000 komada zlatnika, iz dostupne dokumentacije nije vidljivo!⁴⁵ **Tko su sponzori kojima je data „protuvrijednost u zlatnicima“ u pismima Nediljka Sablića se ne vidi!?**

Što se tiče umjetničkih djela u Njemačku su otpremljena **72 djela**. U izvješću predsjednika Kluba Ante Vučića navodi se da je u Njemačkoj prodano **12 djela**.⁴⁶ O prodaji ostalih umjetnina u dokumentima nema spomena pa je trebalo ostati neprodano **60 djela**. U spomenutim pismima Nediljka Sablića Anti Vučiću piše:

- Što se tiče slika, obustavljena je prodaja, zbog nemogućnosti da se postigne povoljna cijena. Mi ne želimo slike prodavati ispod stvarne vrijednosti. Sve slike nalaze se u Frankfurtu, uredno su protokolirane, i spremni smo ih pokloniti muzeju u Sinju, prigodom jedne svečanosti iduće godine. Željeli bi također da se obavijeste svi autori i da se na lijep način zahvalimo.

Sukladno zaključcima sa sastanka u Zagrebu u listopadu 1993., a budući da umjetnine nisu prodane kada je to trebalo uraditi, Klub je pokrenuo inicijativu da se povrate iz Njemačke i poklone gradu Sinju. Gradonačelnik Sinja Mate Jukić 1. srpnja 1998. obratio se zamjeniku ministra vanjskih poslova Ivi Sanaderu sa zamolbom da pomogne u povratu **63 slike i 2 skulpture!**? Na sačuvanoj kopiji dopisa koji je gradonačelnik uputio zamjeniku ministra vidi se da je Nediljko Sablić **22. srpnja 1998.** predao slike, ali nije jasno tko ih je primio (nečitak potpis). Još je upisano da je slike u Sinju preuzeo Stipe Župić **25. srpnja 1998.** Kod potpisa je otisnut pečat VAD-a te broj **27 slika + 17!**? Nediljko Sablić 2003. izjavljuje da je **56 umjetničkih slika** poslao putem diplomatske pošte u Zagreb. „Poslije su one prosljeđene u Sinj gdje je upriličena i njihova izložba koju je tada otvorio dr. Ivo Sanader“.⁴⁷ U katalogu „Izložba slika hrvatskih autora dar gradu Sinju“ popisana su 44 umjetnička djela te je navedeno da su **donatori: Klub Sinjana – Zagreb i Udruga hrvatskih ugostitelja – Frankfurt!?** (Udruga hrvatskih ugostitelja samo je vratila umjetnine koje su dopremljene u Njemačku 1992. i nije jasno zašto je navedena kao donator?). U VAD-u se danas nalaze te **44 slike!**⁴⁸

Očita je razlika u brojkama. Što je zapravo istina nije moguće utvrditi kao ni gdje su nestala umjetnička djela ili novac od njihove prodaje!?

⁴⁵ Po ugovoru je svih 3000 zlatnika trebalo iskovati do 22. veljače 1992. (taj dan je održana priredba u Frankfurtu). O odustajanju i razlozima za to u dostupnoj dokumentaciji nema spomena.

⁴⁶ Novac od prodanih slika zadržali su, zajedno s novcem od prodanih zlatnika, ugostitelji-organizatori iz Frankfurta (Izvješće o radu Kluba, lipanj 1993, str. 6).

⁴⁷ „Slobodna Dalmacija“, 25. travnja 2003., str. 14., članak pod naslovom „O prikupljenom novcu postoji uredna videncija“. Sličan članak objavljen je ponovno 29. travnja 2003. str. 9. pod naslovom „Novac nismo nikome slali u Hrvatsku“.

⁴⁸ Autoru su to potvrdili Stipe Župić i Ivo Dalbelo 12. lipnja 2009. u telefonskom razgovoru.

Nepoznanice i nejasnoće u svezi zlatnika i umjetničkih djela dovele su do ponovnog medijskog prepucavanja 2003. „Slobodna Dalmacija“ objavila je članak „Novcem za obranu Hrvatske pojedinci su natrpali džepove“⁴⁹. Braco Vuković, član upravnog odbora Kluba u vrijeme rata i potpredsjednik Kluba te 2003. teško je optužio ratno vodstvo Kluba. Naime, on je bio jedan od sudionika priredbe u Frankfurtu te je izjavio: „**Tada smo prikupili oko 800.000 DEM dok neki upućeniji govore da se skupilo i dva milijuna DEM. Ja ne znam gdje je taj novac završio, ali znam da nije otišao za obranu Sinja i za same Sinjane, kojima je tih godina pomoć i te kako trebala.**“ Vuković iznosi i niz drugih optužbi na račun Kluba, ali i nekih franjevac. Fra Mirko Marić, gvardijan sinjskog samostana na istoj stranici izjavljuje: „Ja znam da se novac u vrijeme rata prikupljao za Hrvatsku i mnogi su ljudi pomagali, ali o tome što Vuković govori nemam zaista nikakvih saznanja. Ne znam ni zašto sad on odjednom ovo govori i optužuje franjevce, ali bi trebalo ljude koje optužuje pitati o tome. Neke od njih poznajem i vjerujem da će oni reći istinu...“

Sutradan je u Slobodnoj Dalmaciji osvanuo nastavak priče pod naslovom „U Sinju tek jedna afera više“⁵⁰. Ovdje se detaljnije govori o zlatnicima, ali se dodaje i „preprodaja oružja“ što čitavom problemu daje dodatnu težinu. Naznačeno je da je i MUP zaintrigiran slučajem.

Vukovićeve izjave podržao je i general Petar Šimac, jedan od zapovjednika iz ratnog vremena: „Devedeset posto onoga što je Braco Vuković rekao je istina i konačno je to izneseno... Kad bih god došao u Zagreb ili Sinj s bojišta, uvijek se čakulalo o silnoj količini novca koja je nestala...“ I u ovom članku niz je teških optužbi na račun „između šest i deset Sinjana“!⁵¹ Nije jasno na temelju čega Šimac potvrđuje Vukovićeve izjave (kojih je to deset posto neistinito i devedeset posto istinito?). U istom članku Klub se ogradio od tvrdnji Vukovića i Šimca.

Na gornje napise reagirali su sinjski franjevci. Pod naslovom „Sinjski franjevci su čista obraza i ponosna čela“ između ostalog izjavljuju; „Ni jednim dijelom nismo umješani u nečasna djela, ako ih je bilo, za koja nas optužuje Braco Vuković. Časno smo i pošteno, sa zanosom srca i duše, i bez ikakva koristoljublja, pomagali borbu za stvaranje hrvatske države u najtežim trenucima“. Izdvojen je i sljedeći dio: „Budući da su, prema nekima, za nacionalnu uspravnost i domoljublje sinjskog kraja u velikoj mjeri *krivi* franjevci, treba ih besramno oklevetati i poniziti. Izjava Brace Vukovića dio je tog programa.“⁵²

Najavljena reakcija Upravnog odbora Kluba pod naslovom „Deset laži i kleveta“ u deset točaka analizira teze Brace Vukovića i opovrgava ih. Čitateljima se nudi više informacija kako bi šteta koja je nastala ovim napisima bila što manja. Vukovićevu tezu od **800.000 DEM do dva milijuna DEM** demantiraju i navode iznos od **198.000 DEM**⁵³. Između ostalog se najavljuje da „zbog laži, uvreda, kleveta i optužbi bez dokaza i argumenata vodećih ljudi i članova Kluba u razdoblju od 1990. - 2001. godine, oni će zadovoljštinu zatražiti privatnim tužbama.“

Reagirao je i predsjednik Društva Sinjana i Cetinjana Rajnsko-majnskog područja Nediljko Sablić. On izjavljuje da „o prikupljenom novcu postoji uredna evidencija“ te naglašava: „Umjesto da se nama koji smo prikupljali novac i kupovali humanitarnu i drugu pomoć za Sinj i Hrvatsku oda zahvalnost i priznanje, nas se blati, kao i sve one koju su nam poput ljudi iz Kluba Sinjana u Zagrebu u tome pomagali.“⁵⁴

Na kraju je reagirao i Ante Vučić, predsjednik Kluba. „Sliku o meni Sinjani neće promijeniti“ naslov je članka u kojemu Vučić, natjeran „nekim unutarnjim porivima“

⁴⁹ Slobodna dalmacija, 8. travnja 2003., str. 13.

⁵⁰ Slobodna Dalmacija, 9. travanj 2003., str. 15.

⁵¹ Slobodna Dalmacija, internetsko izdanje od 10. travnja 2003.

⁵² Slobodna Dalmacija, internetsko izdanje od 12. travnja 2003.

⁵³ Slobodna Dalmacija, 19. travanj 2003.

⁵⁴ Slobodna Dalmacija, 25. travanj 2003., str. 14.

dopunjava već objavljeni stav Upravnog odbora Kluba. Na kraju kaže: „Dajem na znanje da ću, kao časnik Hrvatske vojske i član Časnog suda Sinjske alke, učiniti sve što je potrebno da sudskim putem zaštitim svoju čast, dostojanstvo i ugled.“⁵⁵

Ovome treba dodati i objavljivanje napisa koje je potakao predsjednik RH Stipe Mesić svojim izjavama Hrvatskom radiju o „dilanju oružja“ u kojemu je sudjelovao i jedan bivši diplomat. Novinari su u izjavi prepoznali Mišu Munivrana, iako ga Mesić nije izriječno spomenuo.⁵⁶ Munivrana je demantirao da ima ikakve veze sa ucjenama i prodajom oružja tijekom rata. Najavio je da će „zatražiti zadovoljštinu preko suda navodeći da će o eventualnoj tužbi protiv Mesića i još nekih drugih osoba odlučiti njegov odvjetnik.“⁵⁷

HUMANITARNA POMOĆ

Krizni štab Kluba posebnu pozornost posvetio je i pribavljanju te dostavi humanitarne pomoći za pučanstvo stradalih područja sinjskoga kraja, ali isto tako i za ostalo pučanstvo koje nije bilo zahvaćeno ratnim strahotama. Humanitarna pomoć sastojala se od prehrambenih artikala, odjeće te lijekova. Prve pošiljke iz Zagreba krenule su u listopadu 1991.⁵⁸ što se nastavilo i sljedećih mjeseci. Roba je prikupljana u prostoru Franjevačkog samostana Gospe Lurdske u Vrbanićevoj ulici u Zagrebu ili je direktno prosljeđivana u Sinj. Najviše truda u ovoj aktivnosti uložili su: fra Jozo Zrnčić i fra Pavao Vučković iz samostana te Šime Klarić, Ivan Janković, Slavko Vučić, Ivica Vugdelija, Ivo Jelinčić, Dragi Mušterić, Ivan Munivrana, Željko Domazet, Anđelko Kodžoman, Goran Vučić, Vitić, Lovrić, Šarić te mnogi drugi čija imena nisu zabilježena. U Izvješću o radu Kriznog štaba iz siječnja 1992. navedeni su podaci o dostavljenoj pomoći Sinju i sinjskom kraju:⁵⁹

- razna roba – 3 tegljača (Jelinčić, Munivrana, Domazet, Lovrić), listopad 1991.,
- hrana – tegljač 10 tona, zajedno sa vojnim odorama (Lapić, Vugdelija, Janković i Mušterić), listopad 1991.,
- hrana i vojna oprema - 2 tegljača, Essen (Mate Bilobrk), 23.-25. listopad 1991.,
- razna roba, Vrbanićeva - tegljač, 25. listopad 1991.,
- razna roba, Rijeka - kamion (Galić, Zorica), listopad 1991.,
- hrana i odjeća – tegljač 20 tona (Miko Pavić), 31. listopad 1991.,
- razna roba – kamion s prikolicom 20 tona (Stjepan Horvat), 7. studeni 1991.,
- razna roba – tegljač 14 tona (Ante Gojević), 13. studeni 1991.,
- razna roba – tegljač 14 tona (Zoran Semić), 13. studeni 1991.,
- lijekovi – kombi (Vlatko Milanović), 15. studeni 1991.,
- razna roba – tegljač 25 tona (Tihomir Hrdelja), 21. studeni 1991.,
- razna roba – kamion 7 tona (Krešimir Pucko), 21. studeni 1991.,
- razna roba – kamion 7 tona (Lapić, Kokić, Šegota), 22. studeni 1991.,
- razna roba – džip (Vidić, Širinić, Barać), 27. studeni 1991.,
- odjeća - kamion sa prikolicom, 20 tona (Ivanović, Cvrlje), 28. studeni 1991.,
- hrana i razna roba - kamion sa prikolicom, 24 tone (Medvid i Tiganj), 28. studeni 1991.,

⁵⁵ Slobodna Dalmacija, 5. svibanj 2003., str. 50.

⁵⁶ Slobodna Dalmacija, internetsko izdanje od 1. svibnja 2003.

⁵⁷ Slobodna Dalmacija, internetsko izdanje od 2. svibnja 2003.

⁵⁸ Na sastanku Kriznog štaba Kluba 15. listopada 1991. Šime Klarić je izvjestio nazočne da je 14. listopada u Sinj otišao jedan tegljač pomoći od 20 tona te da Mušterići organiziraju pomoć iz Njemačke. Josip Masnić je informirao nazočne da idući tjedan u Sinj odlazi 7-8 kamiona hrane. Stipe Mijić je upozorio „da kod svakog transporta za Sinj bude netko nazočan iz Štaba jer se događaju čudne stvari i otuđenja“ (nije navedeno o čemu se radi). Prije deset dana u Sinj je upućena i sanitetska roba o čemu je nazočne informirao Velibor Grbeša (dokumenti Masnić).

⁵⁹ Dokumenti Vučić

- razna roba - tegljač 24 tone, Firenza-Zagreb (Munivrana, Klarić), 6. prosinac 1991.,
- hrana, lijekovi - odjeća, vojno vozilo (Slavko Vučić), 16. prosinac 1991.,
- razna roba - vojno vozilo (G. Vučić, D. Odžak), 16. prosinac 1991.,
- razna roba - kombi, Offenbach (Mušterić, Crnjac), 18. prosinac 1991.,
- hrana – kamion (Ante Šimunić), 19. prosinac 1991.,
- lijekovi – kombi (Goran Vučić), 20. prosinac 1991.,
- hrana – kamion (Marko Cvitković), 27. prosinac 1991.,
- hrana – kamion (Ivica Cvrle), 27. prosinac 1991.,
- lijekovi – kombi (Goran Vučić, Branko Dolić), 28. prosinac 1991.,
- SEVALIN bačve za Dalmatinku – kombi (D. Lapić, J. Šarić), 3. siječanj 1992.,
- Vreće za spavanje, zaštitna folija – kombi (Klarić, Ž. Domazet), 9. siječanj 1992.

U zagradama su navedena imena članova Kluba ili vozača koji su angažirani za dotur robe u Sinj. U to vrijeme nije bilo lako pronaći ni vozače ni kamione za dostavu jer je veći dio puta bio zahvaćen ratnim djelovanjima. Klub je iz svojih sredstava isplaćivao troškove naknada vozačima te troškove prijevoznih sredstava.⁶⁰ O sadržaju pojedine pošiljke nema podataka no pojam *razna roba* uključivao je često hranu, odjeću, lijekove te ponekad i djelove vojne opreme.

U Izvješću o radu Kluba iz 1994. navedeno je da je Klub u Sinj uputio 29 tegljača razne robe, oko 600 tona! Što je to značilo za Sinj vidi se iz stava službene sinjske vlasti: „Zagrebački Sinjani ne zaboravljaju na svoj kraj ni u ovim teškim prilikama. Klub cetinskog kraja Sinj već mjesecima putem Kriznog štaba u Zagrebu organizira sveskoliku pomoć Općini iz koje su ponikli. Do sada se ta pomoć očitovala u hrani, lijekovima, sanitetskom materijalu i ostalim potrepštinama, koje su prikupljene diljem Evrope i Hrvatske.“⁶¹

AUTOMOBILI

Aktivnost Kluba bila je usmjerena i na pribavljanje automobila za razne namjene. Već početkom listopada 1991. u Trilj je upućeno jedno sanitetsko vozilo⁶²

Nikola Šipić i skupina Hrvata iz Pariza poklonili su Kriznom štabu Kluba 21. prosinca 1991. novi osobni automobil Peugeot 309. Isti je kraće vrijeme korišten za potrebe Kluba te je na zamolbu ustupljen vladinom Uredu za prognanike i izbjeglice od svibnja 1992.⁶³ Ured je automobil vratio Klubu 21. lipnja 1994. Iza toga je njegov korisnik bio član Upravnog odbora Kluba Miro Bakrač.

U ime HDZ-a Švicarske Ivan Ćorić Klubu je predao Jeep Rang-rover kojeg je Klub predao zapovjedništvu 126. brigade. Uz to je Klubu dato i vozilo Passat B koje je proslijeđeno veterinarskoj stanici u Sinju.⁶⁴

Klub je na dar od Grge Plazibata iz Frankfurta dobio sanitetsko vozilo Mercedes koje je uz suglasnost darovatelja predato medicinskom centru u Novoj Gradiški.⁶⁵

Katolička misija u Munchenu koju je vodio fra Mirko Marić darovala je franjevačkom samostanu u Sinju vozilo Peugeot J5.⁶⁶

⁶⁰ Izjava i dokumenti Vučić.

⁶¹ Informativni bilten skupštine općine Sinj, br. 1 od 11. prosinca 1991.

⁶² Zapisnik sa sastanka Kriznog štaba Kluba od 15. listopada 1991. Vozilo je u Trilj dovezao Nikica Jelinčić. (dokumenti Masnić, sjećanje Jelinčić)

⁶³ Odluku o tome donio je Upravni odbor Kluba 3. svibnja 1992. (dokumenti Masnić)

⁶⁴ Automobile su od Ćorića preuzeli Željko Domazet i Ivan Munivrana. Vozilo je veterinarskoj stanici u Sinju predao Anđelko Kodžoman. (dokumenti Vučić)

⁶⁵ Vozilo je 10. travnja 1992. preuzeo Tomislav Čakarić iz medicinskog centra „Dr. Andrija Štampar“ u Novoj Gradiški. Uz to je Klub posredovao pri osigurnju glave motora za vozilo Mercedes. (dokumenti Vučić)

Prema izvješću Kluba u Sinj je dovezeno ukupno 9 automobila. Osim za gore navedene automobile drugih podataka u dokumentima nema.

NOVAC

Kao jednu od svojih glavnih aktivnosti Klub je planirao prikupiti i određena novčana sredstva. Na skupu krajem rujna 1991. na kojem se okupio veći broj prijatelja Sinja i cetinskog kraja to je i obznanjeno⁶⁷. Već tu večer mnogi su izvršili uplatu dok su drugi tijekom nekoliko dana nastavili sa uplatama kod tajnika Kluba. Prikupljeno je **57.400,00 DIN, 6.600,00 DEM i 100 USA \$**. Važno je napomenuti da je tada prosječna plaća u RH bila nešto veća od **100,00 DEM**, a troje donatora (Stipe Mijić, Branko Romac i Ana Banović Škrinjarić) dali su po **1000,00 DEM**!⁶⁸ Novac je utrošen za potrebe Kluba!⁶⁹

Tijekom mjeseca studenoga 1991. upućeni su dopisi za novčanu pomoć na niz tvrtki. Tako je Klub u 1991. uprihodio **685.000,00 HRD** te još **85.900,00 HRD** od «doprinosa pučanstva» i **1000,00 HRD** od članarina. Najveći dio tih sredstava utrošen je na funkcioniranje Kluba, **388.247,00 HRD** (kancelarijski materijal, gorivo, telefonski troškovi, vođenje blagajne, reprezentacija, naknada usluga SDK, putni troškovi). Za kupnju džempera, potkošulja, kapa, hrane i sl. za pomoć cetinskom kraju i HV utrošeno je **104.685,00 HRD**!⁷⁰

U 1992. uprihodeno je **612.195,00 HRD** (zajedno sa prenesenim sredstvima iz 1991.). Za funkcioniranje kluba utrošeno je **605.376,00 HRD** (gorivo, HPT troškovi, vođenje blagajne, reprezentacija, putni troškovi, usluge platnog prometa i ostali troškovi). U 1993. preneseno je **6.819,00 HRD**. U 1993. i 1994. nije bilo prihoda ni rashoda.⁷¹

Poslije srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu Klub je 30. lipnja 1992. donacijama svojih članova Hrvatsko-hercegovačkoj zajednici „Herceg Stjepan“ uplatio **54.000,00 HRD, 850,00 DEM i 100,00 USA \$** (Ante Mravak i Petar Matić dali su po **10.000,00 HRD**)⁷².

Jedna skupina australskih Hrvata podrijetlom iz sinjskoga kraja prikupila je **20.117,00 AUS\$** i htjela ih poslati u Sinj putem Kluba.⁷³ Jedanaestorica od njih dali su po **1000,00**

⁶⁶ Član Kluba Ivan Munivrana vozilo je preuzeo od fra Stjepana Pavića i predao ga 19. prosinca 1991. fra Frani Bilokapiću. (dokumenti Vučić)

⁶⁷ Skup je održan u dvorani omladinskog centra u Teslinoj ulici u Zagrebu. Istu večer prijavio se veći broj dragovoljaca za odlazak u Sinj no zbog nedostatka oružja do odlaska nije došlo.

⁶⁸ Uz navedene novac su dali: Slaven Sablić, Mišo Munivrana, Ante Mandac, Mladen Budić, Mićo Markioli, Marijan Grgić, Ante Jukić, Bože Džimbeg, Vladimir Pavlović, Ljubomir Jukić, Ratko Duća, Dinka Vučić, Draško Bošnjak, Jovica Šego, Velimir Jukić, Ante Brčić, Mate Galić, Petar Čurković, Martina Romac, Tomo Maleš, Dunja Kontić, Jadranka Breko, Mladen Milanović, Mladen Strukan, Jagoda Banović, Miro Šarić, Ivo Delonga, Goran Ugrin, Nikola Vuco, Petar Kundid, Radojka Vukelić, Josip Masnić, Velibor Grbeša, Božo Banović, Ante Župić, Boris Perković i Boro Mravak. (dokumenti Vučić)

⁶⁹ Izjava predsjednika Kluba Vučića.

⁷⁰ Izvješće predsjednika Kluba Ante Vučića iz travnja 1994 (dokumenti Masnić).

⁷¹ Isto

⁷² Novac su još dali: Stipe Sikirica, Milan Šušnjara, Josip Bilandžić, Velibor Grbeša, Anđelko Mandac, Ante Mandac, Mladen Babaja, Petar Kundid, Ante Modrić, Miljenko Vučić, Bože Kontić, Miro Bakrač, Vlatko Milanović, Goran Delić, Boris Mravak, Anton Vrlić, Franjo Botica, Josip Matanović, Sanja Grčić Rako, Mišo Munivrana, Milan Milardović, Marko Buljac, Josip Brekalo, Zvonko Polić, Šimun Bečko i Vesna Dalbello. O ovome je izvjestio Hercegovački tjednik iz Mostara 1. svibnja 1992. u članku pod naslovom „Ovo malo duše-Sinjani pomažu Hercegovini“, str. 19. (dokumenti Vučić)

⁷³ Novac su poklonili: Branko i Biserka Bošnjak, Jakov i Vesna Bošnjak, Josko i Seka Perković, obitelj Drago Bataralo, Stipe Bošnjak, Ante Maganić, Ante Bošnjak, Filip i Kata Šušnjara, Stanko i Ana Šušnjara, Anđelko i Dragica Livaja, Tomislav Buljan, Ante i Katica Bošnjak, Ivan Poleš, Frano Lapić, Bariša Jukić, Vlado Voloder, Milan Lapić, Ante Vukman, Ante Lapić, Jozo Lapić, Branko Bošnjak, Milan i Marica Paviša, Stjepan i Smilja

AUS\$! Branko Bošnjak u ime skupine poslao je predsjedniku Kluba Anti Vučiću popis osoba s iznosima koje su uplatili. Između ostaloga napisao je: „Ja još i dalje kupim pa kad skupim onda ću opet poslati Mariji Bilobrk u Njemačku, a Vi imajte kontakt s njome molim Vas jer **ovaj novac je samo za Sinj** (podebljao I.K.). Novac je zadržan u Njemačkoj za nabavu humanitarne pomoći.⁷⁴

Klub⁷⁵ je organizirao dobrotvorni koncert povodom 5. obljetnice državnosti RH pod nazivom „Viteški grad Sinj - gradu Zagrebu“ 26. svibnja 1995. u Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“. Od pribavljenih novčanih sredstava Klub je za potrebe djece poginulih hrvatskih branitelja sa područja Sinja i cetinskog kraja uplatio **34.100,00 kuna + 200,00 DEM** (po **550,00** kuna za **62** djece). Novac je djeci uručen na svečanosti 24. kolovoza 1995. u SOOV „Petar Berislavić“ u Sinju.⁷⁶ Preostali novac u iznosu **32.000,00 kuna** uplaćen je za izgradnju svetišta Sveta Mati Slobode u Zagrebu. Donacija je uručena 15. listopada 1995. koordinatorskom i promotoru izgradnje svetišta don Petru Šimiću.⁷⁷

Osim navedenoga Klub je u 1994. donirao **2000,00** kuna Konjičkom klubu Sinj, Ogranku Matice Hrvatske Sinj **2000,00** kuna (povodom Dana kulture u čast Dušana Žanka) te **2500,00** kuna VAD-u (troškovi alkarske čete povodom posjeta Svetog Oca Pape Hrvatskoj).⁷⁸

Iako je od početka svoga djelovanja za pomoć Sinju i sinjskom kraju vodstvo Kluba u više navrata isticalo potrebu prikupljanja novčanih sredstava i u tome pravcu poduzimalo niz aktivnosti, na kraju se samo može zaključiti da su prikupljena novčana sredstva tijekom čitavoga rata neznatna, što više simbolična.⁷⁹

ZAKLJUČAK

Djelovanje Kluba tijekom ratnih godina po mnogo toga je posebno. Sigurno je da u normalnim uvjetima te uređenom sustavu jedna ovakva organizacija ne bi imala nikakve veze sa oružjem, obranom i sl. Pošto se RH našla u gore opisanoj situaciji tražili su se svi mogući načini kako bi se srpski agresor zaustavio. Ono što su članovi Kluba uradili na tome području sigurno je bilo od velike koristi braniteljima Sinja i cetinskog kraja. O tome oni najbolje mogu svjedočiti.

U nastojanjima da pomoć bude što veća dolazilo je i do propusta. Njima je ovdje dat nešto veći prostor kako bi se čitatelji mogli upoznati što se uistinu dogodilo. Sigurno je također da su spomenuti propusti (svjesni ili nesvjesni) ostavili veliku mrlju na sveukupnom djelovanju Kluba, kako u ratno vrijeme tako i danas. No, šutnja o tome nikome ne ide u prilog. Zlatnici i umjetnička djela, uz sva početna nastojanja vodstva Kluba, ostali su samo ružna epizoda koja ni Klubu ni sinjskom kraju ništa dobroga nije donijela. Autor zlatnika kao

Bošnjak, Ivan i Ljuba Bošnjak, Anto Bilokapić, Marko Vrca, Filip i Neda Reljanović, Petar Lapić, Ante Vučić, Josko Maganić, Stipe i Marica Celović, Marjan Ratković, Bože i Marija Lapić, Ante i Marija Doljanin i Josip Rosandić. (dokumenti Vučić)

⁷⁴ Izjava predsjednika Kluba Vučića

⁷⁵ Na izornoj skupštini 23. travnja 1994. Klub je promijenio ime u Klub sinjana i od tada djeluje pod tim imenom. Novoizabrani Upravi odbor za predsjednika je ponovno izabrao Antu Vučića a za potpredsjednike Mirka Tripala i Ivana Kozlicu. (dokumenti Masnić, Šabić)

⁷⁶ Novac je ispred Kluba uručila tajnica Marija Šabić Stipi Zrnčiću, predsjedniku Udruge obitelji poginulih hrvatskih branitelja. (dokumenti Vučić, Šabić)

⁷⁷ Svečanost se zbila na Svetoj misi za poginule hrvatske branitelje u svetištu Majke Božje Lurdske u Zagrebu. (dokumenti Vučić, Šabić)

⁷⁸ Dokumenti Šabić

⁷⁹ Fra Frano Bilokapić i fra Mirko Marić su na sastanku predstavnika zavičajnih klubova i Pogravarstva grada Sinja 16. listopada 1993. u Zagrebu naveli primjer „kako su sinoć Imočani organizirali svoju noć i prikupili značajna sredstva“. Naveden je iznos od 600.000,00 DEM! (dokumenti Masnić)

i autori doniranih umjetnina izigrani su, bez riječi zahvale dok su drugi lažno prikazani donatorima!?

Humanitarna pomoć koja je putem Kluba pristigla u Sinj i sinjski kraj rezultat je djelovanja dobrih ljudi. O važnosti dopremljene pomoći također mogu svjedočiti njeni korisnici, mnogobrojni prognanici kao i veliki broj građana cetinskoga kraja (nadamo se da je raspodjela bila pravična).

Na kraju, može se zaključiti da su članovi i vodstvo Kluba kojem je svih ratnih godina na čelu bio Ante Vučić, uradili korisne stvari za sve žitelje sinjskoga kraja u najtežim vremenima. Ta je pomoć mogla biti mnogo veća da nije bilo spomenutih propusta i pogrešaka. *Urađeno je puno, moglo se još i više...*

Objavljeno u listu za kulturu *Triljski most* br. 4., Trilj, 2009.